

SID

سرویس های ویژه

سرویس ترجمه تخصصی

کارگاه های آموزشی

بلاگ مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری STES

فیلم های آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی

کارگاه آنلاین
بررسی مقابله ای متون (مقدماتی)

کارگاه آنلاین
پروپوزال نویسی و پایان نامه نویسی

کارگاه آنلاین آشنایی با پایگاه های اطلاعات علمی بین المللی و ترند های جستجو

تأثیرات ساختار و مدیریت پلیس در مبارزه با قاچاق کالا

بیژن حسین نژاد^۱، هاشم عزیزی^۲

۱- کارشناسی ارشد روانشناسی - دانشگاه آزاد اسلامی اردبیل

۲- کارشناسی ارشد روانشناسی

چکیده

مناطق مرزی به دلیل تماس با محیط‌های گوناگون داخلی و خارجی از ویژگی‌های خاص برخوردارند و وجود پیوندهای خانوادگی در دو طرف مرز، بین کشورهای مجاور و آسیب‌پذیری و تهدیدات مختلف در این مناطق، اهمیت زیادی را در فرایند برنامه‌های توسعه، امنیت و آسایش کشور به مناطق مرزی داده است، به این جهت سوالات فراوانی ایجاد می‌شود که محور آنها را می‌توان چگونگی ارتباط میان مسائل مختلف فوق دانست، لذا در این مقاله تصمیم بر آن شد که تا مسئله‌ای را تحت عنوان (تأثیر گشت‌های نوار مرزی بر پیشگیری از ورود و خروج قاچاق کالا مورد بررسی قرار داده و چارچوبی برای شناخت عوامل مؤثر و تحلیل چگونگی روابط آن و تأثیرات متقابل آن بر توسعه و امنیت و آسایش مناطق مرزی با تکیه بر روش‌های ترکیبی کمی و کیفی تدوین کرد. براساس مستندات، مطالعات و تحقیقات انجام شده در سال‌های اخیر ملاحظه می‌شود که دلیل وجود اهمیت و حساسیت ویژه مناطق مرزی، توجه خاصی در جهان به مطالعات آزمایش این مناطق معمول شده است که می‌توان آن را از دو منظر علمی (نظری یا تئوریک) و عملی (تجربی یا پراکتیک) مورد توجه قرار داد. در این مقاله تلاش شده از روش کتابخانه‌ای و اسنادی جهت شناخت تأثیرات ساختار و مدیریت پلیس در مبارزه با قاچاق کالا استفاده گردد.

واژگان کلیدی: قاچاق کالا، مناطق مرزی، امنیت، توسعه

مقدمه

بررسی مبانی نظری و علمی پدیده قاچاق، (کالا، مواد مخدر، انسان) و تجارت غیر قانونی و نقش آن در اقتصاد ملی و منطقه‌ای، ریشه‌ها و علت‌های قاچاق در کشور، بررسی پیامدها و تهدیدهای قاچاق و آرایه راهکارهای مناسب برای رفع این معضل بخصوص در استان‌های مرزی کشور، بررسی نقش مناطق مرزی کشور در قاچاق کالا، بررسی نقش و عملکرد نهادها و دستگاه‌های متولی در مدیریت پدیده قاچاق و مدیریت نیروی انتظامی و نقش آن در کاهش قاچاق و امنیت مناطق مرزی از اهداف تهیه و تنظیم چنین تحقیقات و مقالات می‌باشد. کشور ما ایران از تنوع وسیعی در حوزه‌های جغرافیایی، طبیعی و سیاسی برخوردار است که باتوجه به قابلیت‌های مرتبط با موضوع در حوزه فعالیت مطالعاتی هر استان به عنوان قطب یک حوزه تخصصی عمل می‌کند. به عنوان مثال، استان بوشهر به عنوان حوزه مطالعاتی و امنیت شهرهای ساحلی انتخاب شده است، همچنین استان آذربایجان غربی در حوزه مطالعات علمی امنیت و قومیت‌ها، زنجان به عنوان حوزه مطالعات علمی امنیت و شعائر اسلامی، آذربایجان شرقی، امنیت و سرمایه‌گذاری، قم امنیت و دین و اصفهان نیز حوزه مطالعات علمی امنیت و گردشگری در خوشه بندی نیروی انتظامی به عنوان قطب‌های تخصصی عمل خواهند کرد. تعیین استان‌ها به عنوان محورهای مطالعاتی و امنیتی با بهره‌گیری از توانمندی‌ها و قابلیت‌های علمی آنها می‌تواند

زمینه ایجاد انگیزه های محیطی، زمینه مطالعاتی را در حوزه جغرافیایی ایجاد کند که در صورت استمرار می تواند به قطب حوزه مسائل انتظامی مرتبط با حوزه کاری تبدیل شود. سرمایه گذاری، بازار و تولید داخلی، عدالت اقتصادی و اجتماعی، قاچاق کالا و بهداشت و امنیت غذایی و اجتماعی، سلامت اخلاقی و فرهنگی جامعه، تولید و کارآفرینی و قاچاق کالا و امنیت عمومی و آسیب های اجتماعی از دیگر محورهای این انتخاب بشمار می رود. سازمان به دنبال ایجاد ساختارهای مطالعاتی پایدار امنیت در کشور است، برای دستیابی به مطالعات علمی و دقیق براساس ظرفیتهای مناطق، استانهای کشور در قالب امنیت و مقوله های مختلف تقسیم بندی شده اند.

بیان مسأله

گرمی یکی از شهرستان استان اردبیل است که دارای طولانی ترین مرز مشترک با جمهوری آذربایجان می باشند، لیکن از هیچ گونه استحکامات و موانع فیزیکی علیرغم داشتن مرز طولانی برخوردار نیست، و به همین جهت زمینه تسریع و تسهیل در تردد غیر مجاز و تجاوز مرزی به آسانی از سوی مرزنشینان هر دو کشور صورت می گیرد، و چنین وضعیتی قطعاً زمینه سوءاستفاده از فرصت موجود را برای عناصر قاچاق در تمام ابعاد فراهم ساخته است، بررسیهای به عمل آمده نشان می دهد که مرز و مرزنشینی در این شهرستان با توجه به اینکه پتانسیل ها و فرصتهای بالقوه موجود مرزی استفاده اصولی و عملی در چارچوب قراردادهای اقتصادی - تجاری فی ما بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری آذربایجان به عمل نمی آید، و صرف نظر استفاده مرزنشینان از پروانه گذر مرزی که تأثیر زیادی هم در اقتصاد و معشیت خانواده ها ندارد و قطعاً آثار منفی و زیان بار مرزی در زندگی مرزنشینان و به تبع آن تهدیداتی که به دنبال دارد به مراتب از آثار مثبت آن بیشتر نمایان می شود، مشکلات روستاهای حاشیه نوار مرزی رودخانه بالها رود، که مجبور هستند جهت تأمین آب مورد نیاز خود به رودخانه، بالها رود مراجعه کنند، و حضور مرزنشینان بالاخص زنان در حاشیه رودخانه مرزی تبعات سوئی در پس خواهد داشت، نزدیکی روستاها در حاشیه رودخانه مرزی بالها رود که در برخی از نقاط به کمتر از ۱۰۰ متر می رسد، امنیت مرز را به مخاطره انداخته و کنترل مرز را با مشکل مواجه ساخته است، برخی از پاسگاههای مرزی، منجمله، رحیملو - وان - امستان - سرباز وطن و آت توتان در عقبه مرز قرار گرفته و روستاها جلوتر از پاسگاهها استقرار یافته اند که این امر کنترل نوار مرزی و مبارزه با قاچاق و قاچاقچیان را دشوار می نماید، اما با توجه به وجود سیم خاردار در طول نوار مرزی در کشور جمهوری آذربایجان و تقویت پاسگاههای مرزی خودی از نظر تجهیزات خودروی و نیروی انسانی که اخیراً انجام گردیده است تحرکات قاچاقچیان در مرز به مراتب کمتر شده است،

از این بیان به خوبی می توان نتیجه گرفت که قاچاق به جهت ماهیت ویژه اش معمولاً ثروت باد آورده نصیب افراد قاچاقچی می نماید و این قشر که از راه کسب نامشروع ثروتمند شده اند از سایر مردم جامعه، بخصوص قشرهای محروم جدا شده و به شکاف طبقاتی دامن می زند، بنابراین ما باید کوشش هایمان را در اصلاح روشهای غلط و غیر عادلانه توزیع در آمد و غلبه بر نوسانات اقتصادی از جمله مبارزه با قاچاق متمرکز سازیم نه فقط بدین جهت که توزیع نادرست در آمد به خودی خود نادرست است، بلکه بدین علت که منشاء و موجبات بیشتر فساد، نیز همکاری و تباهی های اجتماعی می باشد، و این تنها با تقویت نوار مرزی دو کشور و عدم ورود قاچاقچیان به نوار مرزی امکان پذیر خواهد بود، (شادنیان، ۱۳۷۵، ص ۷۰)

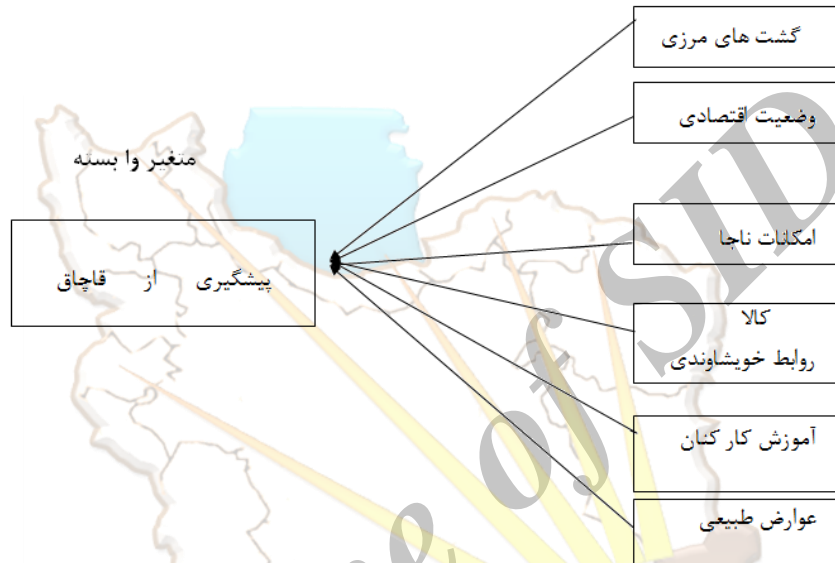
اهداف تحقیق

- ۱- بررسی رابطه گشت های مرزی بر پیشگیری از ورود قاچاق کالا در نوار مرزی گرمی
- ۲- بررسی رابطه میان وضعیت اقتصادی مردم منطقه بر قاچاق کالا از منطقه مرزی گرمی

سوالات اولیه تحقیق :

- ۱- آیا گشت های مرزی بر میزان پیشگیری از ورود قاچاق کالا مؤثر است؟
- ۲- آیا وضعیت اقتصادی مرزها بر میزان افزایش انگیزش قاچاق کالا در نوار مرزی مؤثر بوده است؟
نمودار مدل نظری تحقیق

منعبر مستقل

گشتهای مرزی

هدف از اعزام گشت های مرزی

- ۱ - حضور فیزیکی و مستمر در نوار مرزی
- ۲ - پیشگیری از تجاوزات و تخلفات مرزی
- ۳ - مراقبت از خط مرز و علائم مرزی
- ۴ - مشاهده و گزارش تغییر و تحولات در مرز
- ۵ - برخورد قانونی با تجاوزات و تخلفات مرز در حدود وظایف در برابر دستورالعملها

عوامل کنترل مرزی در پاسگاههای مرزی

الف) : گشت مرزی

ب) : پست های دیده بانی و برجک های دیده بانی

ج) : پست های استراق سمع (کمین در شب)

د) : تجهیزات فنی کنترل کننده مدرن از قبیل رادار رازیت دوربین ، دید در شب

وظایف روزانه و مستمر پاسگاههای مرزی

- ۱ - اجرای بخشی از مأموریت پرده پوشش در مرزها
- ۲ - انجام دیده بانی از مرز و گزارش مشاهدات وضعیت های غیر عادی

- ۳ - جمع آوری اخبار و اطلاعات درون مرزی و برون مرزی
- ۴ - جلوگیری از هر گونه تجاوزات مرزی
- ۵ - جلوگیری از هر گونه فعالیتهای غیر قانونی و تبلیغاتی مضر و اعمال مغایر با سیاست های دولت در مرز
- ۶ - جلوگیری از هر گونه فعالیتهای و تردهای غیر مجاز مرزی
- ۷ - جلوگیری از هر گونه قاچاق در مرز
- ۸ - دستگیری تجاوزین مرزی

عوامل تأثیر گذار بر مرزهای کشور :

موقعیت های خاص ژئوپلیتیکی کشور جمهوری اسلامی ایران و عوامل مختلفی که اغلب ریشه در آن سوی مرزها دارد همواره بر مرزهای ایران تأثیر گذار می باشد که این عوامل عبارتند از :

- ۱ - وجود بحرانهای سیاسی ، اقتصادی و امنیتی در آن سوی مرزها
- ۲ - جنگ های داخلی و خارجی در کشورهای همسایه
- ۳ - ضعف حاکمیت بعضی از دولتهای همسایه در مرزها و مناطق مرزی
- ۴ - وجود سوداگران ، سودجویان و باندهای قاچاق مواد مخدر و کالا در داخل و خارج کشور
- ۵ - وجود سیاست های استکباری مخالف نظام جمهوری اسلامی ایران و همچنین حضور نظامی آمریکا در منطقه
- ۶ - ضعف اقتصادی و فرهنگی مرزنشینان به ویژه در آن سوی مرزها ، همچنین علاوه بر موارد فوق حوادث و رویدادهای مختلف مرزی از قبیل تجاوزات زمینی ، هوایی ، دریایی ، درگیریهای مسلحانه با اشرا و قاچاقچیان ، سرقت اموال و احشام و آدم ربایی ، تردهای غیر قانونی ، پناهندگی ، مهاجرت ، ، حساسیت و اهمیت مرزها را دو چندان می نماید ، (رحمتی راد ۱۳۷۴ ص ۷۰ - ۶۹)

مرزبانی در گذشته :

مرز و مرزبانی از ابتدای پیدایش جوامع بشری همواره مطرح بوده و انسانهای اول به طور غریزی به داشتن حریم و محدوده و منطقه خاص خود علاقه نشان داده و به پاسداری از آن می پرداختند ، قبل از تشکیل حکومت ها مرزها به صورت محدوده قومی و قبیله ای مفهوم داشت و با گذشت زمان و تشکیل حکومت ها و سپس امپراطوری ها آخرین حد پیشروی یک ، امپراطوری در نواحی اطراف به عنوان منطقه ی مرزی نامیده شد و به تدریج با تشکیل دولت ها بنابر خواست ملت ها ، مرز مفهوم امروزی خود را پیدا کرده است و منطقه مرزی جای خود را به خط مرزی داد ،

قداست مرزبانی :

در دین مبین اسلام مرز و مرزداری از اهمیت ویژه ای برخوردار بوده و به عنوان یک تکلیف شرعی توجه فراوانی به مرز حفاظت از آن شده است ،

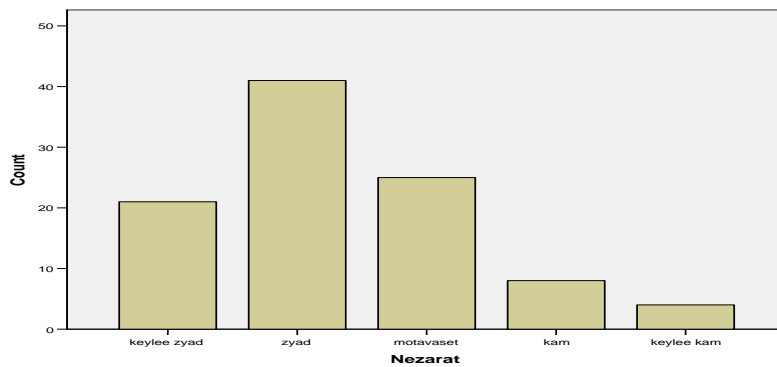
حضرت امام سجاد (ع) در صحیفه ی سجادیه دعای مفصلی برای مرزداران دارند که از آن جمله این چنین می فرمایند : بار خدایا بر محمد و آل محمد درود فرست و مرزها و مسلمانان را بر غلبه و تسلط خود استوار ساز و نگهدارنده آن مرزها را به نیروی خویش توانایی ده ،

بار خدایا هر مسلمانی که جنگجو یا مرزداری را در کنار خاندانش جانشین شود ، یا در نبودش خانواده او را نگهداری کند ، یا در پشت سر او آبرویش را حفظ کند ، پس به او سنگ به سنگ و مانند به مانند برابر پاداش آن مسلمانان جنگجو و مرزدار پاداش بده ، (صحیفه سجادیه ، ۱۳۷۶ ، ص ۱۱۸)

تجزیه و تحلیل نتایج

جدول و نمودار) رابطه نظارت فرماندهان بر عوامل گشتی و قاچاق کالا در هنگ مرزی شهرستان گرمی

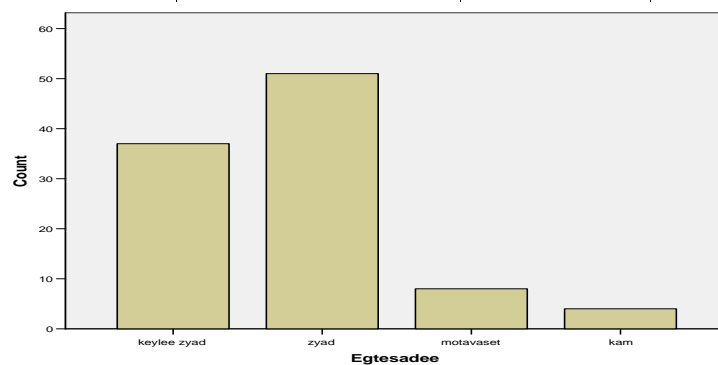
شاخص / مقیاس	فرآوانی	درصد	فرآوانی تجمعی
خیلی زیاد	۲۱	۲۰.۸	۲۱.۲
زیاد	۴۱	۴۰.۶	۶۲.۶
متوسط	۲۵	۲۴.۸	۸۷.۹
کم	۸	۷.۹	۹۶.۰
خیلی کم	۴	۴.۰	۱۰۰.۰

با توجه به جدول و نمودار ملاحظه می‌گردد که اکثریت پاسخ دهندگان گزینه های زیاد برای نظارت فرماندهان بر عوامل گشتی و رابطه آن با قاچاق کالا در هنگ مرزی شهرستان گرمی انتخاب نموده اند،

جدول و نمودار رابطه بیکاری با قاچاق کالا در هنگ مرزی شهرستان گرمی

شاخص / مقیاس	فرآوانی	درصد	فرآوانی تجمعی
خیلی زیاد	37	6.36	0.37
زیاد	51	5.50	0.88
متوسط	8	9.7	0.96
کم	4	0.4	0.100
خیلی کم	0	.	

با توجه به جدول و نمودار ملاحظه می‌گردد که اکثریت پاسخ دهندگان گزینه های زیاد را برای وضعیت اقتصادی و رابطه آن با قاچاق کالا در هنگ مرزی شهرستان گرمی انتخاب نموده اند.

منابع و ماخذ

- ۱- محسنی تبریزی، علیرضا، (۱۳۷۰)، بیگانگی، نامه علوم اجتماعی، جلد دو، شماره دو، انتشارات دانشگاه تهران،
- ۲- عمید، حسن، (۱۳۷۵)، فرهنگ لغت، جلد سوم، انتشارات امیر کبیر، چاپخانه سپهر تهران،
- ۳- امام سجاد، صحیفه سجادیه، (۱۳۷۶)
- ۴- رحمتی راد، محمد حسین، (۱۳۷۴)، مرزبانی (گذرنامه و اتباع بیگانه)، معاونت آموزش ناجا،
- ۵- حافظ نیا، محمد رضا، (۱۳۸۲)، مقدمه ای بر روش تحقیق در علوم انسانی، انتشارات سمت،
- ۶- آقازاده، علی رضا، (۱۳۸۴)، بررسی تحلیلی و کاربردی سیاست جنایی ایران در قبال قاچاق کالا، آریان
- ۷- مجموعه مقالات سومین همایش علمی بررسی پدیده قاچاق کالا و راههای پیشگیری از آن، اداره کل مبارزه با قاچاق کالا، پژوهشکده اقتصاد، دانشگاه تربیت مدرس، آذر ماه ۱۳۸۷،
- ۸- ساروخانی، باقر، (۱۳۷۸)، دایره المعارف علوم اجتماعی، انتشارات کیهان،
- ۹- شجیعی گیسور، مجید (۱۳۸۶)، قاچاق کالا، معاونت آموزش ناجا،
- ۱۰- مرزبانی ناجا، برنامه پنج ساله دوم،

SID

سرویس های ویژه

سرویس ترجمه تخصصی

کارگاه های آموزشی

بلاگ مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری STES

فیلم های آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی

تازه ترین
بررسی مقاله ای متون (مقدماتی)

کارگاه آنلاین
بررسی مقابله ای متون (مقدماتی)

PROPOSAL
پروپوزال

تازه ترین
پروپوزال نویسی و پایان نامه نویسی

کارگاه آنلاین
پروپوزال نویسی و پایان نامه نویسی

تازه ترین
آشنایی با پایگاه های اطلاعات علمی بین المللی و ترند های جستجو

کارگاه آنلاین آشنایی با پایگاه های اطلاعات علمی بین المللی و ترند های جستجو